

Acél Zsolt SchP

Az Atya háza

Acél Zsolt piarista szerzetes, gimnáziumi tanár beszéde prof. dr. Tóttössy Csaba egyetemi tanár temetésén (Farkasrét, 2011. június 28.). Evangélium: J 14,1–6.

Gyászoló gyülekezet!

János apostol evangéliumából a búcsúbeszéd egy részlete hangzott el: mielőtt Jézus kilép a nagycsütörtöki éjszaka magányába és elindul, hogy beteljesítse Atyja akaratát, szeretett tanítványaitól elbúcsúzik, imádkozik értük, féltő aggodalommal beszél hozzájuk. Szavai nekünk is szólnak, akik az elmúlás völgyében járunk és Őt várjuk; akik napról napra a bűn és halál árnyékában ülünk és szemünkkel Őt keressük. A búcsúbeszéd az erőtlenségben erőt, igaz vizsgáztatást, hathatós ígéretet nyújt. Mit rejt magában ez a vigasz és ígéret? Azt, hogy mindannyian meghívást nyertünk Krisztus kereszthalála és föltámadása által: halálunk után a Mesterrel, lelkünk és testünk Megváltójával találkozhatunk a beteljesülés lakomáján, Isten vendégeiként. A terített asztal mellett maga a Fiú szolgál föl nekünk. Erre az ünnepre készülünk, miután Ő örökre megsemmisíti a halált, az áldozatok arcáról letörli a könnyet és lemossa a bűnök gyalázatát. Ott nemcsak Urunkat, hanem egymást is újra láthatjuk: akiknek életét szemünk elől ragadta el a halál; családtagjainkat, kedveseinket, szeretteinket — és azokat is, akiket nem tudtunk, nem mertünk eléggé szeretni.

Az isteni ígéret lakomáját azonban tisztító ítélet előzi meg, hiszen Isten asztalához nem ülhetünk úgy, mintha a földi igazságtalanság, a közönyösség és szenvedés sebei vagy éppen a hősiesség szeretei közzömbös, érdektelen, esetleges apróságok lennének. Az ítélet titkáról elmélkedve három megfontolás segíthet minket. Először: nem valamilyen személytelen hatalom előtt, hanem egy személlyel szemben állva, a minket halála árán szerető Krisztus trónja előtt rajzolódk ki életünk minden igazsága és hamissága. Másodsor: az élők és holtak imádsága, a szent szolgálatunk körében megjelent szentek és angyalok védő keze kísér minket az ítélet és a lakoma közösségébe. Harmadsor: az Isten jóságát kérő alázat, nem pedig az érdemek kérkedése, a vélt erkölcsi teljesítmény fölötti álságos elégedettség nyithatja meg várakozásainkat az Atya háza iránt.

Hitünk szerint ez az otthon vár minket, és ez az otthon várja Töttössy Csaba professzor urat is. Mert a tanár úrban élt valamilyen honvágy, haza akart, hazajutni végül, ahogy az evangéliumi példabeszédben is az elveszett fiú végül visszatalált szülei házába, az ismerős falak közé, ahol fiatalságát töltötte, és ahol azóta is mindig várnak rá. A gyerek otthona, a szülők gondoskodása —eredendően, hivatása szerint— nem más, és nem kevesebb, mint a mennyország ígérete. Négy évvel ezelőtt, nővére temetésén fogalmazott úgy gyermekkoráról (melyet oly sokszor, oly részletesen és oly szeretettel idézett föl sokak, sokunk előtt), hogy „mindez egy más világ volt, örökre letűnt világ.” E letűnt világ örököse volt, saját hitvallása szerint e világ régi, kipróbált értékeit próbálta átmenekíteni.

Újra és újra, nagy rajongással beszélt arról az államférfiről, akit legjobban csodált, Themistoklésről. Egyik tanulmányában is megfogalmazta: „én őt igen nagyra becsülöm, s hálás vagyok neki.” Amikor pedig Themistoklés alakját idézte föl, elkötelezett szavai mögött saját életéről is szólt, rejtetten önnön hitvallását vázolta föl. Arról beszélt, hogy a nagy Athéni egész életében egy nagy-szerű kultúrát próbált átmenekíteni; magáról is ezeket a szavakat használta; arról beszélt, hogy ez a görög férfi mindig ügyes, agyafúrt volt, és menekülése is a külső kényszerűsége adott ügyes válasz, az általa védelmezett érték kívánta így, mely értékeket és annak városát falakkal vette körül. Ő is fölépítette a maga erős védelmét: az ironikus és gyakran önironikus beszédmódja, az általa épített tudományos rendszere, a kilátástalannak ítélt helyzetektől való távolságtartása mögött a rajongással övezett themistoklési ügyesség értékmentése sejlik föl. Ezen értékmentés alapján mondogatta, hogy mindig úgy beszél, a vallási-egyházi nyelvet, kultúrát, intézményrendszert, erkölcsöt úgy gondolja, mintha neki is kézzelfogható lenne Isten, mintha ő maga is igazán hinni tudna Őberne.

Kérjük Istent, hogy elhunyt testvérünk lelkében e gondoskodó értékmentés megteremje belső gyümölcsét. A tanár úr szavai és beszéde —melynek szabályait oly világozottsággal tanította— rátaláljanak minden szó és nyelv, minden értelem és gondolat forrására, Isten ígéjére. Az általa képviselt értékek fenyegetett világa biztos otthonra találjon a Szentháromságban. Élete pedig az Ő ítélszéke elé kerülve hazataláljon a szeretett városba, az Atya házába, ahol a Fiú körbejár, és fölszolgál.

Acél Zsolt 1979-ben született, a váci piaristáknál végezte gimnáziumi, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán teológiai, az ELTE BTK-n pedig magyar-latin szakos tanári és klasszika-filológiai tanulmányait. 1997-ben lépett be a piarista rendbe, 2004-ben tett örökfogalmat, 2005-ben szentelték pappá. 2005 óta a Kecskeméti Piarista Iskola tanára. 2009 óta megbízott előadó az ELTE BTK Latin Tanszékén. 2009-ben megvédett doktori disszertációja (Orpheus éneke. Ovidius metapoétikus elbeszélései a Metamorphosesban, témavezető: Déri Balázs) 2011-ben a Ráció Kiadónál jelent meg. Kutatási területe az Augustus kori irodalom és az ókori művészetelmélet. (DB)